

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelenés napja az esütörtökön.

Előzetes ár:

Hegyedére 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Évesz évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt Áron számít fel.

Az eljátszott önálló vámterület.

Szomorú bizonyosságú jelek mutatják, hogy — megeljük a békát, — meg bizony. Megettük először akkor, amikor még a Széll-féle obstrukció idején leszerelték a hadsereg magyar nyelvének követelését, lenyeltük másodsorban abban, hogy bizonyos, a koronához ellenzéki részről benyújtott memorandumokban még a szabadelvűpárt kilenc bizottságának elaborátumánál is konzervatívabb állásponton csináltak — rükverckoncertíringot és lenyeltük harmadszor most, amikor az önálló vámterületet belefajtották a külföldi kereskedelmi szerződések megkötésének gazdasági kényszerűségébe.

Ez az utolsó béka a legvarangyosabb és a legveszedelmesebb, mert ez egészen 1917-ig fogja nyomni az ország gyomrát. Ha ugyan addig bele nem pusztulunk. Ha el nem temeti a mindent kiszípolozó vámközösség amúgy is a végsőkig elerőtlenedett iparunkat és kereskedelmünket. Ha össze nem roskadunk a munka fegyverével harcoló proletáriátus korszerű követeléseinek súlya alatt, melyet aligha fog elbirni az amúgy is kimerült ipari élet.

Köztudomású, hogy a legutóbbi közös miniszteri tanácskozások alkalmával megtörténtek Bécsben a végleges megállapodások a külállamokkal köntendő kereskedelmi szerződések dolgában, melyeket a magyar kormány ugyan még nem ratifikált, mert a végsőig kiakarja tolni az erre való kényszerűség határidejét mely határidőhöz azonban végzetes gyorsasággal közeledünk. A külföldi kereskedelmi szerződések ugyanis ez évi február hónap végén lejárnak és március elsején életbe kell lépíteni szükségképpen az új megállapodásokat. Az intéző köröknek multhatatlan kötelességük volna tehát, hogy a külfölddel — természetesen a most fennálló vámközösség alapján — rendezzék a kereskedelmi viszonyainkat, mert ha ezt nem tesszik, ugy akkor gazdasági érdekeink a haza határain kívül nagyon szomorú elszigeteltségre lesznek kárhoztatva.

A megállapodásokat, mint említettük, ez évi március elsejéig kell törvényre emelni. Ha a parlament addigra nem lesz munkaképes, ez esetre a kormány azzal fenyegetődzik — ami különben elodázhatatlan kötelességként is szakad a nyakába, hogy rendeleti úton lépteti életbe a keres-

kedelmi szerződéseket. Arra hivatkozik e részben, hogy az állam, a monarchia elutasíthatlan életszükségletét védelem nélkül nem hagyhatja. Minthogy pedig az országgyűlésnek ez időre munkaképessé tételére ma semmi kilátás nincsen, szinte bizonyosra vehetjük, hogy a szerződésnek rendeleti úton való életbeléptetése be is következik. És ezzel az önálló vámterület eszméje elvérzik; leghőbb vágyunk elmerül a megvalósíthatatlan nemzeti álmok délibábos tengerében. A béka, a közmondásos béka tehát bevonul a gyomrunkba és megfekszi azt teljes tizenegy évre, az Úrnak 1917-ik eszten dejéig.

De a gondviselés, mely a nemzet aggódo vezéreinek képében jár-kezel köztünk, már a közel jöveben megvigasztal bennünket ezért is. Ország-szerte népgyűléseket rendeznek majd az önálló vámterület érdekében. Helyi hatalmasságok és országos hatalmasságok jelennek meg majd a szöszékeken és belekiáltják majd a mindenségbe, hogy végtelen szenvedés szakad erre a szerencsétlen országra, ha továbbra is a vámközösség nyugtató bilincseit hordozza űres, de népszónokoknál jótékonyan megkompónált frázisokkal fogják majd hirdetni, hogy a vámsorompókkal gazdagon termő magot hintenek el a hazai földben. Hogy e nélkül élni sem tudunk, hogy ez mindenünk, ez az üdvösségünk. Hiszen ezért — és csupán ezért fáradtunk és harcoltunk.

De mi jelentősége van ma ennek a vaklármának? Van-e gondolkozó elfogulatlan komoly ember az országban, aki elhiszi, hogy a papirháborúban, a záptojás-politikában elpaklizott kincsek-ből legalább az önálló vámterületet, a legszükségesebbet meg lehetne menteni? Van-e pártszenvédelytől meg nem vakított ember, aki ne tudná, hogy a függetlenségű pártra és az egész parlament többségre ráfeküdt a nagybirtoke osztály, a nagy latifundimok urai egyetlen gondolatukkal sem akarák ösztintén az önálló vámterületet, mert nekik legfőbb érdekük a vámközösség.

Hiszen aki nem szándékosan vak, annak lehetetlen nem látnia, hogy a többségi pártok főurainak kezén kallódik el az önálló vámterület kivihetőségének lehetősége azért, mert felik a szociális törekvések lobogó tüzet. Hogy az általános választójogot is eltemessék: ehhez kell annyi sok matéria a nemzeti földből.

De az önálló vámterület érdekében való agitáció nemcsak azért fölösleges most, mert eső után köpönyeg, hanem azért is, mert e tekintetben már Széll Kálmán miniszterelnöksége idejében szinte egységesen kialakult az ország közvéleménye. A Széll-féle erről szóló novella is a közvélemény sürgető szorongatására készült. Később pedig báró Bánffy Dezso újpárti zászlója alatt nyomult mindinkább előtérbe az a követelés, mert hiszen ő programjának élére írta az önálló vámterület követelését és a gyakorlati megvalósítás tekintetében elibe helyezte azt minden más programkérdésnek.

Bánffy báró első szegedi diadala is, mikor ismét a stettekkel tényező-k sorába állott, főként az önálló vámterület körül kialakult hatalmas közvélemény kitörő megnyilatkozásának köszönhető. A választást megelőzőtt harcban ez volt az azt szervezőknek legerősebb ütőkártyája és az egész szegedi iparos és kereskedővilág ezért serleglett tömegével az ellenzéki zászló alá. A közvélemény tehát — az önálló vámterület követelése tekintetében, imponálóan egységes már régen és nem titok, hogy ennek a korona sem képezi már egy év óta gátó akadályát.

De vajjon nem-e a honmentő vezérek győngítették meg ennek a közvéleménynek hatalmas feszítő erejét az al, hogy előbb folytonosan a vezényszó mellett ütötték a nagydobot, majd mikor ezt a követelésüket — felfelé — leszerelték, az alkotmányveszedelem terebélyes fája alá húzódtak a konkrét életszükségleteket követelő közvélemény szava elől? Vagy talán nem ök nyilatkoztak az országos kavardás közepe, több ízben is, — persze, csak külön-külön — arról, hogy többé nincszó se vezényszó, se vámterületről, mert előbb az alkotmányt kell megmenteni? És nem ök terrorizálnak, hazaárulóznak e le mindenkit, aki a dió húsát is meri számon kérni és nem elégszik meg a pusztá héjával?

Az alkotmányt akarják megmenteni. Ez szép és magasztos feladat. De nem mentették meg. Ellenben az önálló vámterületet hosszú tizenegy esztendőre már eltemették. És hogy eltemették, — sajnáljuk, de magyaros nyilttsággal kell kimondanunk: nem hisszük, hogy ezért akármelyik koalíciós mágnásnak csak egy percig is fájt volna a feje, vagy sajtott volna a szíve.

Csak mi szegény ördögök mi falnak állított népmilliók sopánkodunk bizony azon, hogy megettük a békát.

Megettük úgy, hogy teljes tizenegy esztendőig meg fogja feküdni a gyomrunkat. Ha ugyan addig bele nem pusztulunk.

Ujabb béke-kísérlet.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök f. hó 22-én, este ismét Bécsbe utazott, ahogy félhivatalosan hírlelték, azért, mert ottléttel a kereskedelmi ügyek intézése hirtelen követele. Ez utazáshoz »Mit vitt Fejérváry Bécsbe« című közleményben »A z Ujsá g« a következő megjegyzéseket fűzi:

»Ugyanaz a bécsi alkalmi tudósítónk, aki a minap Andrassy Gyula gróf titkos bécsi újtárol és Pitreich közös hadügyminiszterrel való tanácskozásáról adott hírt, a következőket közli velünk:

— Míg önkönl Budapestten mindenféle nagy a pesszimizmus és széltében emlegetik a béktárgyalások teljes meggyúsulását, minálunk Bécsben, jól értesült politikai körökben, ahol nem tévesztetik meg magukat a külszíntől, sokkal kedvezőbbnek látják a helyzetet. A mi reményeink Fejérváry Géza báró mai bécsi útjához fűződnek. Budapestten talán akadnak, akik hitelt adnak azoknak a félhivatalos közléseknek, melyek szerint a miniszterelnök mostani bécsi útja sürgős kereskedelem-politikai kérdésekkel van összefüggésben. Mi tudjuk — és ez nem csak éj örömmel tölti el bennünket — hogy az a félhivatalos megokolás nem felel meg a valóságnak. Fejérváry útjának kereskedelem-politikai kérdésekhez aligha lehet valami köze, mert hiszen az a kérdés, amely e pillanatban a legfontosabb és a legsürgösebb, a Szerbiával való konfliktus mar is val intézve olyképen, hogy immár megtörténtek a határozat elrendelésére szükséges utasítások. Ebben az ügyben tehát a magyar miniszterelnöknek Bécsben mar nincs sürgős keresni valója. Rudnay Béla főkapitány ügye pedig, melyet önkönl szintén hajlandó kapcsolatba hozni a miniszterelnök útjával, egyáltalában nem olyan dolog, mely a miniszterelnök részéről egy sürgős bécsi útát megokolta és szükségessé tenné.

A miniszterelnök útja szoros kapcsolatban van a parlamenti és politikai béke ügyével. Még emlékeztetükben lehet Andrassy Gyula grófnak gondosan eltitkolt bécsi útja és a koalíció vezérének Pitreich hadügyminiszterrel folytatott hosszú tanácskozása. Eőször én adtam hírt e találkozásról, melyet eleinte jónak láttak megcáfolni. Persze csakhamar kiderült, hogy a találkozás valósággal megtörtént. Ennek a megbeszélésnek egyik eredménye az volt, hogy Andrassy Gyula gróf részletesen összeállította azokat a feltételeket, melyek mellett a koalíció hajlandó volna a kormányzatot átvenni.

Andrassy Gyula grófnak egy követítő útján — nálunk Lukácsot sejtik ebben a férfiban — módjában volt, hogy ezeket a feltételeket (azt nem tudni, hogy valóságos memorandumba foglalva-e) eljuttassa Fejérváry Géza báróhoz. A miniszterelnök pedig ma ezeket a feltételeket vitte magával Bécsbe. A válság ügyében beállott ez a fordulat bécsi körökben a legnagyobb örömet okozta és kétségtelennek tartjuk, hogy Magyarországon is minden ember örömmel fogadja azt a hírt, hogy a

koalíció végre komolyan módot akar nyújtani arra, hogy az egy esztendőnél tovább húzódó válság véget érjen.

Eddig természetesen az első sorban érdekeltek tényezőkn kívül senki sem ismerheti részletesen a koalíciónak azokat a feltételeit, amelyeket a miniszterelnök magával vitt Bécsbe. Kiszivárgott hírek szerint azonban abban a kérdésben, mely eddig a legnagyobb nehézségeket okozta, a koalíció oly álláspontot helyezkedett volna, mely mindenképen alkalmas a kibontakozás megkönnyítésére. Azt hallom ugyanis, hogy a koalíció a katonai kérdésekben beérni hajlandó bizonyos megfellelő általános kijelentésekkel és ezek fejében nem vonakodnék többé a kormányzat átvételétől.

Ha ezek a hírek megfelelnek a valóságnak és a koalíció — amint itt mindenki remélni szeretné — tényleg a bölcs mérséklet álláspontjára helyezkedett, akkor joggal bízhatunk abban, hogy végre még is csak közeledünk a hónapok óta sóvárgott célhoz: a politikai válság megoldásához.

Ezt a bécsi híradásunkat, írja tovább »A z Ujsá g«, mintegy kiegészíteni látszik az az információ, melyet egy igen előkelő politikai személyiségtől kaptunk, ki a kormány politikájával nincs egy zézetlen:

— Ne képzéjék el, hogy Fejérváry bécsi tartózkodása alatt a király meghozhatna végleges döntést. Kizártnak tartom, hogy a király holnap vagy holnapután döntson, valószínű, hogy Fejérváry barónak még több ízben kell Bécsbe utaznia.

A békét az egész kormány öszintén óhajtja. Hivatalos és magánértekezésben a kabinet azt hirdeti, hogy immár elodézhatatlan a megegyezés a király és a parlamenti többség között. Avagy ha ez a megegyezés a legjobb akarattal mellett se sikerül, a kormánynak meg kell kapnia minden olyan eszközöt, mely az ügyek további váltására elég támogatást nyújt neki.

A gazdasági munkásmozgalom.

A mezőgazdasági munkásmozgalomnak két faja van. Az egyik a kívándórlás, a másik a munkabérekemelésk, a szocializmus. Ez a két mozgalom évről-évre veszélyesebb néretéket öit. A mezőgazdasági munkás jövedelme, történelmi kifejődés szerint, rége óta alacsony volt, hogy belőle a munkás családja megélt. Ami azonban a múltban elég volt a megélhetésre, a fejlődés révén évről-évre kevesebb értéket képvisel. És ma mar ott vagyunk, hogy a mezőgazdasági munkáscsaládok zöme — a többi társadalomhoz képest — egészségtelenül lakik, rosszul ruházódik és táplálkozik. Ebben a tényleg rejlik a munkásmozgalom gyökere. Nem az igazság a munkásmozgalom végső oka, hanem a nyomor és a jölet vágya. És valóban ez a kettős motívum adja meg a magyar mezőgazdasági munkásmozgalom karakterisztikumát. A paraszt munkás látja saját nyomorát s az igazgatót megváltóként követi. Ha erős elhatározás ember, akkor kívándorol Amerikába, ha viszonyai röghöz kötik, akkor litthon marad és fölcsap clvrtársnak. Vizsgáljuk meg e kettős munkásmozgalom lényegét közelebbről.

Az egyes mezőgazdasági üzemek főcélja a jövedelmesség. Az egyes gazdának csak az lehet a célja, hogy jövedelmét növelje. Minocn egyéb gazdasági cél hiába való és csak ideig-óráig tart. Senki sem hízal sertést vagy termel búzát sportból. Ez olyan sarkigazság, a melyet nem lehet kétségbe

vonni. A földbirtokosnak nem lehetnek semmiféle érzelmi, politikai vagy bármilyen ideális céljai, ha gazdaságáról van szó. Egyedül a jövedelmesség és a haszon lehet rá nézve irányadó. Hogy vannak kivételek, hogy vannak megtévelykedett gazdák, a kik bizarr ötletek után rohannak, az nem változtat a dolog lényegén. Ezek az emberek öngyilkosok. A normális gazda szemé előtt csak a jövedelmesség lebeghet és a fejlődésnek is a rentabilitás az alapja. Ha a gazda üzemet megváltoztatja, azt soha sem teszi egyéb okból, mint hogy a bevételt növelje.

A jövedelmesség fölöttélt azonban helyenként különbözik. Amerikában, a hol sok a föld és kevés a rép, csak a külterjes gazdálkodás fizeti ki magát. A farmernek határtalan kiterjedésű földje, de csak bizonyos számú munkasa van. Neveltség dolog volna az, ha ez a farmer műtrágyával és öntözéssel munkálna néhány hold földet, az ezer holdakat pedig heverni hagyna. Az ilyen gazdálkodásra föltétlenül refiné. Az amerikai külterjesen gazdálkodik. Leégeti a magas füvet. Ez a trágya. Göckével szant, géppel vet és arat, szóval pár ember munkáját száz és száz holdakra terjeszti ki. És minden évben új területet tör fel. Ebben az üzemben a földet az ugaros és a hamutrágya hozza helyre, a munkát pedig a gépgép végzi, azért, mert ez a legjövödelmezőbb gazdálkodás.

Németországban éppen ellenkezők a viszonyok. A német földbirtokosnak meghatározott nagyságu földje van s ebből kell lehető nagy jövedelmet kivonnia. A föld termőerejét mesterségesen fokozza. A fizika és kémia minden törvényét kihasználja, hogy a föld lehető sokat termeljen. Géppel dolgozik és gazdasági üzeme követi a kereskedelmi konjunkturák változásait. Üzenrendszere a szabad gazdaság. A talaj olyan eszköz a kezében, mint a gép. Nem a talaj kormányozza a gazdát, hanem a gazda a talajt. Ismeri összes fizikai és kémiai sajátosságait műtrágyával meg géppel úgy preparálja, a mint a beuteltendő növény biológiai és kémiai sajátosságát megkivánja. Természetesen ennek a szabad gazdasági üzemenk is vannak athaghatatlan korlátai. Itt azonban csak a lényeg jellemzéséről van szó. Németországban — éppen ellenkezőleg, mint Amerikában — a földbirtokos kiaknazza termőtalaját úgy műszakilag, mint kereskedelmileg, mert a belterjes üzem a legjövödelmezőbb gazdálkodás.

Az amerikai tehát kül-, a német pedig belterjesen gazdálkodik. Egyben azonban megegyezik ez a két elintézés természet. Az amerikaiak éppen úgy, mint a német gazdálkodásnak az előzetes kalkuláció az alapelve. A földbirtokos úgy dolgozik, mint a gyáros. Nem arról panaszkodik, hogy ez így vagy úgy volna jobb, hanem keresi azokat a természetájakat a melyek a tényleges műszaki és kereskedelmi viszonyoknál fogva a lehető legjövödelmezőbbek és azokat kultiválja. Jövedelmével azonban soha sem elégszik meg. Örökösen keresi a módot, hogy tiszta bevételt növelje. És ez a legfontosabb momentum. A gazda ez önző törekvése a társadalmi fejlődés hajtóereje. Természetesen a befektetett munkával is takarékoskodik. Géppel dolgozik. És imc, a gép nem ellensége a munkásnak, sőt jobbaratja. Minél több gép és szakértelem dolgozik a mezőgazdasági üzemben, annál több munkás kére is van ott szükség. Amerikában és Németországban, a mezőgazdasági gépek hazájában allandóan nagy a munkashiány. Németországban az allami munkaközvetítő hivatal allandóan öt-hat ezer hiányzó mezőgazdasági munkást jelez, minek természetes következménye a napszamelemekedés. Németországban a mezőgazdasági munkabér országos átlaga hat-nyolc korona, Amerikában nyolc-tizenkét korona.

Vonjuk le az elmondottakból szociológiai következtetéseinket. A gazda sorsa a munkás sorsa is. A fejlődés a földbirtokosok kezében van. A földbirtokos abszolút ura földjének és úgy gazdálkodik, ahogy akar. A mezőgazdasági munkásnépek pedig nem

Ujdonságok

Szentes, 1906 január 25.

— **Emlékeztető.** Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órákor rendkívüli közgyűlést tart.

— **Póttartalékosok újabb behívása.** Katonai körökben már hetek óta beszélnek, hogy az 1903—1904. évfolyanból behívott és bevonult póttartalékosokkal nem lehet fedezni a katonai szolgálat szükségleteit. A hiány előidézésében többféle körülményjátszott közre nevezetesen elsősorban az, hogy ezek a póttartalékosok nem mindenütt voltak be teljes számmal s a távolmaradottak tartózkodási helyét nem lehet mind kipuhatolni, másodsorban pedig az, hogy a lovassághoz nagy számban kellett a tényleges szolgálatbeli katonákat áthelyezni és ezek helyébe: a gyalog ezredeknél szintén a póttartalékosokkal kellett pótolni, végül pedig az a körülmény, hogy a tényleges szolgálatbeli legénység közül mar eddig is sokat kellett a csendőrség rendelkezésére bocsátani s ez az áthelyezés legközelebb még folytatódni fog. Ezek a körülmények arra kényszerítik a hadvezetőséget, hogy a tényleges szolgálatra szükséges létszám pótlása iránt sürögésen intézkedjék. Ebben a dologban Bihar Ferenc honvédelmi miniszter, aki legutóbb Bécsben járt, tárgyalta Pitreich hadügyminiszterrel és megállapodásnak az lett az eredménye, hogy amennyiben a békekudozások hamarosan eredményre nem vezetnek s ez által ki lenne zárva annak a lehetőség, hogy a sorozás már legközelebb megkezdhető legyen, akkor az 1901—1902. évi póttartalékosokat is behívják szolgálatra. A honvédelmi- és hadügyi miniszterük mögött nagyban folynak az előkészületek a póttartalékosok újabb behívása iránt s az erre vonatkozó rendeletet — értesülésünk szerint — e hónap végén már megkapják az összes hadkiegészítő parancsnokságok is, hogy a kellő előkészületek ezek is megtehessek. A bevonulás idejét azonban eddig még nem állapították meg, mert ezek behívása attól függ, lesz-e béke vagy nem; — ez a kérdés pedig ezidő szerint még nem dőlt el.

— **Adófizetők figyelmébe.** A városi adóhivatal figyelmezteti azokat az adófizető polgárokat, akiknek ingatlanaikon betabázott adósságok vannak, hogy az ezt igazoló okiratokkal e hó végéig jelentkezzenek a Jurénak-féle ház udvarán levő adóügyi hivatalban a fogalmazónál, aki ez ügyben felvilágosítással szolgál és a jelentkezőknek az adósság után fizetett évi kamat tíz százalékát az általános jövedelmi pótdából le fog szabtattani. Legcélsezerűbb bevinni a kötelező betabázásokhoz kapott teleklönyvi végzést és a kamatok fizetését igazoló nyugtat.

— **Kivándorlás Csongrádról.** Akármilyen mértékelt is öltött már a munkásnépek az országból való kivándorlása, vármegyénk munkásnépét eddig nem fogta el a kivándorlás láza és így e részben, helyi érdekből nem is volt okunk aggodalmaskodásra. Most azonban szomorú hírt kapunk Csongrádról. Azt közli velünk a hír, hogy immár — keresztet híjján — a csongrádi munkásnép is vándorbotot vesz a kezébe. Ez év első napjai óta egyre jelentkeznek a hatóságokkal utlevél-kérők, akiknek nagyrésze Amerikába vándorol ki. Az országos csapas csek szerint nem kiméli meg vármegyénket sem.

— **Teasztély.** A jótékony nőegylet legközelebbi teasztélye február 1-én lesz, a kazinczói térségre. Az estélyen a résztvevők szórakoztatására ezúttal Regdon Erzsike úrnő, Király László főgimn. tanár meg Gellén János kántor működnek közre és bizonyosra lehet venni, hogy az estély ezúttal is a társaság találkozó-helye lesz.

— **Milyen időnk lesz?** Meteor irja:

áll hatalmában, hogy önmagán segítsen. Látnuk, hogy Amerikában és Németországban a mezőgazdasági fejlődés kizárólag a földbirtokosok kezében van és a munkásnép sorsa a gazdaságok modern fejlődésével együtt jár. Még valamit megfigyelhetünk azonban a fentiekből; az emberi munka értékváltozását és ennek nyomán a munkaszerződést. Ha a mezőgazdasági munkas élegetetlen a bérével, elvándorol oda, ahol a munkáját jobban megfizetik. Kettős megfigyelésünket tehát lényegileg így foglalhatjuk össze: A nemzeti vagyon, a termőföld egyesek hatalmában van. Ha ezek az egyesek nem törekszenek arra, hogy jövedelmüket önzhasznukból fokozzák, akkor a munkásnép egy darabig tűr, szenved, végül azonban öntudatra ébred s mivel nem áll hatalmában, hogy önmagán segítsen, elvándorol régi gazdáihoz azokhoz a modern földbirtokosokhoz, akik jobb életmódot tudnak neki biztosítani.

Ezeknek az altainosságban levezetett törvényeskedéseknek az ismerete alapján vizsgáljuk meg most Magyarországi mezőgazdasági munkaszorgalmait. Magyarországon a mezőgazdasági munkabér országos átlaga egy két korona. És a gazda igazán nem adhat többet. Ha a magyar búzatermelő földbirtokos a drága aratáson kívül négy korona átlagos napszámt fizetne, akkor semmije sem maradna, a terméséből. Viszont azonban a munkástól sem lehetne kivánni, hogy egy-két korona napszámt dolgozzék, mikor Amerikában tiszter annyit kap. Kivándorol. Ezzel ugyan a kérdést nem oldottuk meg, de így történik a dolog. Vagy csak nem akarják Magyarországi földbirtokosai, hogy az összes magyar paraszt munkás kivándoroljon s helyükbe idegen oiaht, tót és nem tudom én, még miféle nemzetiségű vad népség telepedjen ide, amelyek megegyezik a kis napszámmal is, de éppen olyan vadember, mint a hontentotta paraszt? A mezőgazdasági munkások nem segíthetnek önmagukon. Egy melegség marad csak. A magyar földbirtokosoknak a keltterniök a modern gazdaságra, hogy munkásaikkal együtt jobb módban élhessenek.

A magyar mezőgazdasági munkaszorgalmak végső oka a magyar termőföld gyöngy bihasznalása. Népeiségünk elég sűrű és ciegge felvilágosodott is, hogy a modern társadalmi fejlődésben részt vehessen. De gazdaságaink nem haladnak a korral. És beáll a rettenetes anomália. A magyar földbirtokos középszerű, agyonnyomorított munkása a közvetítő kereskedelmek; a jöletre törekvő, öntudatra ébredt magyar parasztnép pedig szerencsétlen földöntu, mert a magyar földbirtokos nem tud rajta segíteni s kényszerül elvándorolni a modern amerikai gazdasághoz, aki jöletet biztosít a számára. A magyar birtokos számára alig van melegség. Tisztelet a kivételnek. De a legtöbb magyar mezőgazdasági üzem vezetésillaga az öregbérés szakismerete. Tények beszélnek, Szatföldjeink harmomnegyed részén szemes növény terem s az átlagos hozam nem éri el a holdankinti száz koronát. Mezőgazdaságunk műszaki fejletlensége egyenesen megdöbbentő kereskedelmi szervezete pedig oly alacsony nívón áll, hogy még a perzsa földbirtokos is fuggtelenebb a börtötől, mint a magyar.

A közzgazdasági betegségeknek ezen a veszedelmes jelenségén föltiltenül segítni kell. Nincs idő és nincs ok a várakozásra. Gazdánkaink meg kell alkudniuk a viszonyokkal. Minden hatalom és gazdagság a termőföldben gyökerezdik. Csak a földbirtokosok segíthetnek a magyar nép sorsán. A mezőgazdasági munkásnép nyomorán nem lehet azzal segíteni, hogy textil, festék-, kalap- és szappangyárakat létesítsünk, vagy szegényházakat, cseledélakásokat és munkássegítő-egyesületeket alapítsunk. A nemzetet csak a produktív munka tarthatja el. És csak egy gyökeres orvosság segíthet a magyar nemzet gazdasági elmaradottságán. Tizenhárom milliónyi földműves néptünk bevételét kell növelnünk az által, hogy a termőföldet a mainál intenzívebb módon aknázzuk ki.

A kivánatos várható a 20-iki csoportot hatáskörében használt legbitosabban, amely a bolygók részéről csapadékos és enyhébb jellegű — Hídegeleget azután a 26-iki csoport és ha a napon erős ciklonos jellegű hatások fejlődnek ki e csoporton körül, akkor a tél még nagy hideget hozhat. Különben a hónap utója erősen változatos időjárást fog hozni, viharos szelekkel. E hónap még határelvű csoportjai 26, 27, és 28-ra esnek, ezek közti igen erős hatású a 26-iki hideg jelleggel. Február hónap csoportjai 1—2—9—13—14—16—20—22—23—25 és 26-ra esnek; ezek közül legerősebb hatásúak a 9—13—23 és 25-ek. A 9-iki hidegebb, a 13-iki csapadékos, a 23. és 25-ek ismét hidegebb jelleggel, amikor viharos befolyások is érvényesültek. Február hó eleje még változatos, majd a 2-iki csoportot hatáskörében állandóan enyhül az időjárás, amire csak a 8-iki csoporton lesz zavaró hatással; de ezután ismét állandóbb lesz az időjárás egészen 20-ig, amit követően erősebb és nagyobb változást várhatunk, hideg jelleggel. Február hónapban 9-én egy hideg, 23-an egy napfogyatkozás lesz, a minnek folytan földünknek a naphoz és a holdhoz való állása következtében ezek a napok is csoportos napokul szolgálnak, 23-ka után a napon nagy erőhatások érvényesülhetnek, amelyek lehetnek kitérések, de lehetnek ciklonok is, mely utóbbi esetben február vége még erős hideget hoz; kitérések esetén még nagyobb mérvű csapadékok is.

— **A meglekelt koponya.** A mult évi június 11-én Szalái Karoly horgosi földműves egy kamaraszerű mulatságból estefelé hazaballagván, talakozott Varga Ferencel akivel szóvitába keveredett, mely végre kölcsönös tettlegességgé fajult. Ugyanaznap este 9 órákor Varga Ferenc, Oláh Mihály társaságában ismét Kamarasérdőre rándult volna ki, bent a községben azonban egy bolt előtt Szalái Karoly utólérte és egy meggyafabottal úgy vagta fejbe hogy Varga összerokadt és koponyacsonttörést szenvedett sőt agya is megrongosodott, minnek következtében a szegedi kórházban, ahová be szállították, műtétnek kellett magát alávetnie. A műtét melnyél egy ezüstforint nagyságú koponyacsontdarabot s az ezalatt volt roncsolt agyállományt is el kellett távolítani, sikerült ugyan, de Varga az agyállomány eltávolítása folytán részleges baloldali hűdést szenvedett, minnek következtében bal kezét munkára nem használhatta. Kimondta azonban szakértői vélemény, hogy szakszerű kezelés esetén állapota javulhat, sőt teljes gyógyulása sincs kizárva. A törvényszék Szalait egy évi börtönrre ítélte. Főlélbezés folytán azonban a tabla a bizonyítás kiegészítését rendelte el arra nézve, vajjon a sértett bal kezének bénulása állandó-e vagy nem? Mert előbbi esetben a tabla alighanem fegyverre változtatja át az ítéletet.

— **Gazdabál.** A gazdasági egyesület fiatal gazdtagjai által, az egyesületi könyvtár alapja javára f. hó 27-én, vasár szombaton a városi színházteremben rendezendő bál iránt olyan széleskörű érdeklődés mutatkozik városszerte, hogy ennek a mulatságnak a sikere maris biztosítottnak tekinthető. A pahalogyek már előre is nagyon kapások s éppen ezért jól teszi mindenki, aki pahalókból óhajta nézni a mulatságot, ha idején gondoskodik jegyről az egyesületi titkári hivatalban, ahol a befelépőgyek előre válthatók. A gazdasági egyesület farsangi baljai évek óta a leglátogatottabbak, legkedélyesebbek és legesztelenebbek s hiszszük, hogy e tekintetben a f. hó 27-iki gazdabál is méltóan sorakozik majd az egyesületnek az előző évek hosszú során at volt hasonló vigalmi mellé.

— **Akinék a bíró at utiköltséget.** Halál Lajos 14 éves és Halál Pál 16 éves szegvári kanaszgyerekek a mult év nyarán át-másztak Biharri István tanyájának a kerítésén és a tanyaudvarról több apró holmit elestek. A lopás azonban kitudott és a fiatal bűnösöket a szegedi büntető törvény-szék elé idézték. A két testvér f. hó 19-re volt idezve és idején útnak indulva, gyalog-

szerrel be is mentek Szegedre. A tárgyaláson a kisebbik fűt a törvényszék felmentette, mert bizonyult, hogy nagyfokú korlátolt-ságában nem volt képes felogni, hogy bűnt követ el. Az idősebb fűt azonban elítélték 8 napi fogságra. Az ítélet jogerőre emelkedvén, H a l a l Palt a bíróság mindjárt ott is fogta, hogy büntetését leülje. A kisebbik, egy szellemenig és testileg is satnya fű erre keserves sirásra fakadt, hogy mi módon találjon ő most már egyedül haza Szegvára. Mint-hogy pénze sem volt, a bíróság tagjai látták el a szükséges útiköltséget.

— **Diakmultság.** A február 3 ki, hangversenyyel összekötött diákbál rendezése mar szétküldte a meghívókat. Bár a rendezés a legnagyobb körültekintéssel járt el, elnézésből mégis megtörténhetett, hogy erre jogosan igényt tartók ennek dacára sem kaptak meghívót. A rendezőség ezúton kéri fel az illetőket, hogy ez iránt bizalommal forduljanak bármelyik tagjához, aki azonnal gondoskodni fog meghívó küldéséről. A bál iránt városszerre nagy az érdeklődés és így az előreláthatóan az évad egyik legjobb sikerű mulatsága lesz.

— **Gőzgépezők és kazánfűtők** legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden február hó 11-én délelőtt 9 órakor fognak, a Szeged alsóvárosi új vízmű-telepen megtartatni: A kellően felszerelt vizsgálati kényvények a m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez küldendők be, Szilágyi utca 1. szám.

— **Alarcos bál.** Az iparosifjak önképző köre, az ipartestületi ház termeiben, február 4-én Alarcos bálát rendez, melynek meghívót a hét folyamán bocsátják ki. A rendezőség serényen buzgólkodik máris, hogy a résztvevőknek minél kellemesebben szórakoztató estét szerezzen. Jelmezek — titoktartás mellett — a kör ruhatarából, Török József köri pénztárnoktól is kikölcsönözhető.

— **Tolvaj cigányasszony.** Egy R a c z Rozal névű cigányasszony a napokban Szegvára ruccant el, szerencsét próbálni a maga módja szerint. Hazról-házra járván, végre olyan helyre is bejött, ahol senki sem volt éppen a szobában. Az enyves kezű asszony hamarosan körültekintett és száz korona készpénzt emelt el az almáriom tetejéről. A csendőrség azonban szintén hamarosan kinyomozta a tolvajt, akinél azonban a pénzből ekkor már csak néhány korona volt meg. Adattak az asszonyt a bíróságnak.

— **Jótekönség.** Danielisz Károly ármentesítő társulati nyilvántartó f. hó 22-én két csirkét ajándékozott a városi szegény-menedékházban apolt szegényeknek, akiknek nevében a jóteköny adományt ezúton köszöni meg a menedékházi gondnok.

— **Téli országos vásárunk,** mely f. hó 27—28 és 29-én lesz, szombaton kezdődik a jóságvasárral, melyre azonban szerdék csak helyből hajthatók fel, míg vidékről szerdék felhajtsa még mindig tilos.

Csak oly otthonban

található fel a családi tűzhely boldogsága, ahol a gyermekek egészségesek és erősek. A legjobb szer gyermekek egészségének fentartására a SCOTT-féle EMTLSIO, mely a legfinomabb norvégiai gyógycsukamájolajból készült alfoszphorsavas ész és nátron hozzáadásával. Ahol SCOTT-féle EMULSIO használatában van, ott gyenge, beteges és növekvő visszamaradt gyermekeket nem talál. Minden gyermek előszeretettel veszi, mert a SCPTT féle EMULSIO kellemes, édes ízű és leggyöngyöbb gyomrú gyermek által is megemészthető.

A SCOTT-féle Emulsio valódiságának jele a hátán nagy csukahalat vivő halász védjegy

Kapható minden gyógyszerárban.
Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér
levelbyleg beküldve ellenében
minta ügyvel bérmentve szolgál:
Dr. BUDAI EMIL
»Városi gyógyszerár« III 2—1
BUDAPEST, IV., Váci-útca 34/50

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Feloldászerkesztő: BANFALVI LAJOS.
Kiadóvállaló: »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

Nyomatott a »Szentes és Vidéke« könyvnyomda gyorsajtaján Szentesen 1906.

1199. szám. 1905. vhtó.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenné közhírré teszi, hogy a szentesi kir. járásbíróságnak 1905 évi V. 593. számú végzése következtében Dr. Sinórus Sz. Sándor ügyvéd által képviselt Baghi József szentesi lakos javára Fodor István és neje kistőkei lakosok ellen 190 K. s. jár. crejéig 1905. évi szept. hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 612 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, háziutórok és más ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a szentesi kir. járásbíróság 1905. évi V. Sp. 1.3314. számú végzése folytán 190 kor. tőkekövetelésnek 1905. év. Szept. hó 8 napjától járó 5 százalékos kamatai, 1 harmad százalékos váltódíj és eddig összesen 54 kor. 18 filléren bíróság mar megállapított költségek crejéig, Kistőkén végrehajtást szenvedettek lakásan leendő eszközésére 1906. évi január hó 27-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat masok is le és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szentes, 1906. évi jan. 11-én.

Végh Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

MEGHIVÁS.

A Szentesi Kölcsonös Segélyző Szövetkezet f. é. február 4-én (vasárnap) d. e. 10 órakor saját helyiségében

Évi rendes közgyűlést

tart, melyre úgy az 1903. 1904. és 1905. évi, mint a f. évben belépett új üzletrészes tagok ezennel meghívotnak.

A KÖZGYŰLÉS TARGYAI:

1. Igazgató jelentése az igazgatótanács 1905. évi működéséről és a szövetkezet üzleti viszonyairól.

2. A felügyelő bizottság jelentésével kapcsolatban az 1905. évi megvizsgált zárszámadás betérjesztése s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.

3. Az 1906. évi költségvetés tárgyalása.

A közgyűlés előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál benyújtott írásbeli indítvány tárgyalása.

5. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.

JEGYZET. A megvizsgált 1905. évi zárszámadás, az összes üzletrészes névjegyzéke, az évközben be- vagy kilépett tagok kimutatása a közgyűlést megelőző 8 napon az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Szentes, 1906. évi január 25.

Balázsóvics Norbert,
igazgató.

Szentes város polgármesterétől.

15637/1905. szám.

Hirdetemény.

A m. kir. honvédelmi minisztérium 94868/1905. számú rendeletével a

Szentes város határában lévő lóállomány, öszvérek, öszvérszamarak, a kizárólag teherhordó lovak, málhanyerges és párnakald ellátott helybenező kocsis oly hevederek, melyek kis ládák és kosarak megerősítésére és hordására alkalmasak, továbbá személy és teherszállító automobilon, úti mozdonyok, önműködő mozdonyok és útcáhengerek, végül a kocsik és szekerek összeállítását elrendelvény, ezen munkálat teljesítésére határidőül 1906. évi január 22. napjától bezárólag 1906. évi február 4-ik napjáig terjedő időt tűzöm ki.

Az összeírás munkálatok helyiségétől Dr. Szánthó Lajos jegyzőnek Túl a Kurcán lévő hivatalos helyiségét tűzöm ki, hol az érdekeltek felek a bejelentéseket a hivatalos órák alatt —, vasárnapokon azonban csak a délelőtti órákban — megtehetik.

A bejelentést elmulasztók vagy az összeírás alá kerülő állatok vagy járművek számát eltitkolók érzékeny pénzbírsággal fognak sújtatni.

Szentes, 1906. január hó 18-án.

Dr. Mátéffy,
polgármester.

2—2

MEGHIVÁS.

A Szentes-Vidéki Takarékpénztár

1906. évi február hó 10-én délelőtt
8 órakor saját házában

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉST TART,

melyre a t. részvényesek
tisztellel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag megválasztása.

2. Mérleg előterjesztése. Igazgató-ság és felügyelő bizottság jelentése. A tiszta jövedelem felosztása és az osztalék kifizetési határidejének megállapítása.

3. Igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.

4. Csongrád megye jöléti bizottságának megkeresése a társaság állami adójának a bizottság pénztárába leendő befizetése iránt.

5. Igazgatósági javaslat az alapszabályok módosítása iránt.

6. Az alapszabályok 27. §-ának 8. pontja értelmében netán benyújtott indítványok tárgyalása.

7. Elnök, alelnök, 6 igazgatósági tag, 5 felügyelő bizottsági tag választása.

Szentes, 1906. január 16-án.

FEKETE MÁRTON,
kir. tanácsos elnök.

JEGYZET: A mérleg — a részleteket feltüntetve mellékletekkel együtt az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések s az alapszabály módosítási tervezet — az intézet hivatalos helyiségében, a közgyűlés napjaira a részvényesek számára közzé tételre vannak kitéve.

Az alapszabályok 24. §-a értelmében a szavazati kívánó részvényes — a szavazáshoz szükséges igazolványt a közgyűlést megelőző 8 nap alatt az intézet hivatalos helyiségében átveheti — ha magát a közgyűlést megelőzőleg legalább 30 nappal saját nevére írt részvényével igazolta.